

Üle miljoni
euro

kulub Lihula uue kooli
sisustusele. Lk 3

Üllatavad
näitused

Haapsalu linnagaleriis
ja kunstikoolis. Lk 5

Lääne Elu

EESTI VANIM JÄRJEPIDEVALT ILMUNUD SÕLTUMATU AJALEHT

NELJAPÄEV, 14. AUGUST 2025 | NR 92 (5231) | 2 €

Värsked uudised
www.le.ee

Josefine
Neldén,

„Rootsi torpeedo”
peaosatäitja, peab
Haapsalut imeliseks
linnaks. Lk 4

● HEAD JA PAREMAT

Ligi poolsada kodukohvikut ootab külastajaid

Kolmandat aastat peetavatel Haapsalu kodukohvikute päevadel saab maitsta nii eestimaiseid kui ka teiste rahvuskööride toite.

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Sel aastal avab nii Haapsalu maa- kui ka linnapiirkonnas laupäeval ukse 47 kohvikut ning 15 neist on avatud veel pühapäevalgi. Kohvikute leidmisel on abiks kaart, mille leiab Facebookis Suure Haapsalu kodukohvikute päeva ürituse lehelt.

„Ega midagi väga teistmoodi ole,” ütles Haapsalu linnavalitsuse kogukonnaspetsialist Maire Vilbas tänavust kohvikutepäeva eel- mistega võrreldes. Kohvikute arv on küll mullusest veidi väiksem, aga kõiki ligi pooltsadat kohvikut ühe päeva jooksul läbi käia oleks nangunii keeruline.

Tänavu on Vilbase sõnul nii juba eelmistest aastatest tuttavaid kohvikuid kui ka uusi tulijaid. „Mõned varem olnud kohvikud jätsid sel aastal vahele, et ise ringi käia ja ideid korjata,” ütles ta ja lisas, et iga uus tulija toob aga kaasa midagi omanäolist.

Laupäeval on avatud perekohvikuid ja kogukonnakohvikuid, on kohti, kus pakutakse väiksemaid suupisteid, aga ka neid, kus menüüs peenemaid roogi, tutvust saab teha ka rahvuskööridega.

Pirukad ja lauamängud

Lääne-Eesti ingerisoomlaste selts avab laupäeval Haapsalu kutsehariduskeskuses pirukakohvikut. „Sest Ingerimaa ja Karjala toidukultuuris on pirukad esikohal,” ütles seltsi liige Aili Tervonen.

Tervonen lubas, et kohvikuküllastajatele pakutakse viit sorti pirukaid.

„Muidugi on Karjala pirukas ja heakorra halduri Siim Jeebergi sõnul ründab suleline just tumedat värvi sõidukeid, tagudes neid nokaga, mis kriimustab värvi ja mõlgib plekki. „Maandus mikro- bussi katusele ja hakkas nokaga peksma,” ütles Jeeberg.

Nigulas mõlgib toonekurg teist suve autosid

Nigula külas kortermajade vahel elektriposti otsas pesitsev valge toonekurg ründab juba teist suve majade vahele pargitud autosid.

Lääne-Nigula valla teede ja heakorra halduri Siim Jeebergi sõnul ründab suleline just tumedat värvi sõidukeid, tagudes neid nokaga, mis kriimustab värvi ja mõlgib plekki. „Maandus mikro- bussi katusele ja hakkas nokaga peksma,” ütles Jeeberg.

Sel aastal ootab külastajaid 47 kodukohvikut.

ANDRA KIRNA

vaja,” ütles Tervonen ja lisas, et küpsetamist alustatakse reedel.

Ingerlased tulevad oma kohvikuga välja esimest korda. „Muidugi on hirm. Kui esimest korda teed, siis mõtled ikka, kas inimesi üldse tuleb või kas saavad äkki pirukad otsa,” ütles Tervonen.

Ingerisoomlaste kohvik tutvustab ka oma kultuuri. Selles on Tervonenil valmis tehtud mitu lauamängu. Neist ühega saab rännata läbi Ingerimaa tuhandeaastase ajaloo. Meeleolu loob ingeri juurtega Uku Suislep, kes on lubanud kell 11.30 poole tunni vältel mängida just ingerisoomlaste muusikat.

Ingerisoomlased pole ainsad, kes pakuvad rahvuskööride maitseid. Haapsalus avavad ukse kohvik Ukraina Traditsioonid, Türgi Maitsed, La Venta, kus pakutakse Mehhikost inspireeritud roogi, ning Jaapani tänavatoitu pakuv HooviSAORI.

Kogukonnad tulevad kokku Vilbas tõstis esile just kogukonnakohvikuid. „Kuna see on kogukonna sündmus, siis pooldame ja julgustame kogukonnakohvikuid, kus inimesed tulevad kokku ja teevad oma kohvikut,” ütles ta.

Nõnda on see näiteks Asuküla seltsimaja õuel, kus avatakse sui-

sa Asuküla kohvikute aed, kuhu ümbruskonna küpsetajad-kokkajad kokku tulevad. Teiste seas on Asuküla seltsimajas avatud galeriikohvik Muhemahedad Kunstikokteilid, kus jookke mekkides saab uudistada kümne kunstniku loomingut.

Vilbase sõnul pakutakse paljudes kodukohvikutes toidu kõrval ka muid tegevusi. Näiteks Vönnu selts avab Vönnu vanas koolimajas laupäeval teatrikohvikut.

Vönnu seltsi juhatuse liige Tiia Jüriöö ütles, et esmalt pakkus Oru Õnneteatri eestvedaja Õnne-Sigrid Mättik välja mõtte Vönnus teatrit teha ja külarahvas tuli kohvi-

kuga talle appi. Laupäeva õhtul näeb Vönnu seltsimaja õuel ka kevadel esietendunud lavastust „Kahekõned kohvikus”.

Kohvik on aga lahti juba kesk- päevast. „Avame aknad ja toimub aknamüük. Külarahvas küpsetab, keedab suppi ja kohvi,” ütles Jüriöö. „Ega muidu ei toimukski, aga külarahvas tuli kenasti kaasa.”

Jüriöö sõnul on vähemalt tosin peret lubanud kohvikuletile head-paremat valmistada. „Muidugi võib viimasel hetkel selguda, et neid on rohkemgi,” lisas seltsi eestvedaja. Koos kohvikuga on juba lõunast lastele

teatriteemalisi tegevusi – saab näiteks teatrimaske joonistada ja muudki teha.

Vönnu seltsile on see samuti esimene kord kohvikute päeval kaasa lüüa. „Väike hirm on alati, sest me pole sellise suure asjaga varem tegelenud,” tunnistas Jüriöö ja lisas, et seetõttu ei oskta ka arvata, palju inimesi võiks Vönnu vana koolimaja õuel läbi astuda. „Kui midagi järele jääb, siis teeme omale õhtul istumise ja lõpetame päeva lõbusalt,” ütles ta.

Tuhanded külalised

Eelmisel aastal käis Vilbase sõnul kodukohvikutes vähemalt 11 000 inimest. „Päris ilma küllastajateta polnud ühtegi kohvikut. Keskmiselt oli küllastajate arv 150–300, aga oli ka 800 inimest,” ütles ta ja lisas, et eks küllastajate arv sõltu sellest, kui pikalt kohvik lahti on ja kas ollakse avatud ka pühapäeval.

Emmuvere külas asuv Lõuka talu oligi see, kes mullu kodukohvikute päeval võorustas 800 küllastajat.

Perenaine Kadri Zimmer ütles, et avatud talude päev, mil tuli vastu võtta tuhandeid küllastajaid, on andnud nii kõva kogemuse, et kodukohvikute päeva Lõukal ei peljata. Perenaise sõnul on ilmselt just loomad need, kes inimesi Lõukale meelitavad.

Ettevalmistused Zimmeri sõnul juba käivad. „Talu tuleb küllastajate jaoks korda teha, aedikud panna, kus väiksemate loomadega saab istuda, kalal on vaja käia, metsas seeni korjata,” loetles perenaine.

Küllastajatele pakub Lõuka talu tavalisi talutoite, suppi ja üht-teist suitsuahjust. „Eelmisel aastal oli kõige populaarsem tavaline praekartul,” meenutas Zimmer. Kohvikuletid kaetakse oma pere jõududega – appi tulevad sugulased ja sõbrannad. „Abilised ise pakuvad ennast,” ütles perenaine.

Eeva Helme lahkus volikogust

Lääneranna vallavolikogu liige Eeva Helme kirjutas end Lääneranna vallast välja ja lahkus volikogust.

Helme ütles Lääne Elule, et lahkus volikogust, sest erakond otsustas, et ta kandideerib sügisel Lasnamäel. 2023. aasta riigikogu valimistel kandideeris Helme Pirita, Kesklinna ja Lasnamäe piirkonnas.

Helme sõnul jääb ta EKRE Lääneranna osakonna liikmeks ja lööb kaasa kampaanias. „Oleme pannud kokku tugeva nime-

kirja ja valmis on ka meie programm,” sõnas ta.

Neli aastat Lääneranna vallavolikogus oli Helme sõnul äärmiselt õpetlik: „Siiani mõtlen koolide optimeerimisele, kuidas oma kohalikud inimesed said nii teha ja mis see kõik maksma on läinud.”

Helme sai 2021. aasta kohalikel valimistel 158 häält, mis oli vallas teine valimistulemus. Helme rohkem sai häält Vallo Kappak (valimisliit Lääneranna). Kappaku poolt hääletas 160 inimest. Helmega võrdselt häält sai vallavo-

likogu esimees Armand Reinmaa (valimisliit Lääneranna).

EKRE-l on volikogus kolm kohta. Helme asendusliikmena tuleb volikokku bussijuht Aare Künnapas, kelle poolt hääletas 18 inimest.

EKRE esimehe Martin Helme abikaasa Eeva Helme astus erakonda 2021. aasta talvel ja kirjutas end Lääneranna valda sisse, et kohalikel valimistel EKRE nimekirja esinumbrina kandideerida.

KAIE ILVES

● JUHTKIRI

Kõik, kõik on uus septembrikuus

Lääneranna, endises Lihula gümnaasiumis pole septembrikuust uus mitte ainult koolimaja, vaid ka selle sisustus: mööbel ja muu. Lääneranna vald sõlmis juunis ligi miljonieurose hankelepingu kogu kooli sisustusele ning kui kõik läheb plaani kohaselt, istuvad lapsed septembris uues koolimajas uutelt pinkidel uute laudade taga ja vaatavad, kuidas õpetaja uuele tahvlile ülesannet kirjutab. Või pigem kuvab, sest tahvelgi pole tavaline.

Tuleb tunnustada Lääneranna praegust valla võimu; kogu uue Lihula kooli ehitamise ja sisustamise ambitsioon ning sihikindlus selle plaani ellu viimisel on tõesti tähelepanuväärne. Kui eelarves raha napib, oleks mõni teine omavalitsus ehk lasknud õpilastel ja õpetajatel mõnda aega vanu toole-laudu kasutada. Ei saa ju olla, et need kõik koos vana koolimajaga lõpuni amortiseerusid. Ka uusi nutitahvleid saanuks ükshaaval hankida.

Agal Läänerannas vaadati sisustuse hanke arvet ja siis valla eelarvet ning otsustati, et ostame ära, küll kuidagi kinni maksame. Küllap makstaksegi. Küllap leitakse veel valla vara, mida müüa või mingeid kohti eelarves, kust kokku hoida. Müüdav vara on küllap Läänerannale omaselt selline, mis ei asu Lihulas ja mida kasutavad inimesed kuskil valla äärealal, näiteks Virtsus, Kõmsil, Metskülas, Lõpel. Ka kokkuhoiukohad kipuvad just äärealalt tulema.

Need on mõtted, mida lapsevanemad võiks ka mõelda, kui õnnelikult oma lapse 1. septembril uude koolimajja aktusele viivad. Ah, õige küll: mitte kooli-, vaid kultuurimajja, sest kogu rahakulutuse juures ei mahtunud siiski uue hoonel eelarvesse aula, kuhu terve koolipere kokku saaks tulla.

● TEISED LEHED

Valimisliidud on paremas vormis kui erakonnad

ERR. Poliitikud räägivad küll, et Eesti ühtlane areng on tähtis, aga selle kinnituseks tuleks ka kampaaniaraha jagada ühtlaselt mööda Eestit, mitte kulutada sellest suuremat osa vaid pealinna elanike hääle võitmiseks, sedastab Põhjaranniku peatoimetaja Erik Gamzejev Vikerraadio päevakommentaaris.

Treenimata maratonile minek ei lõpe hästi. Ei piisa vaid sellest, et tõmbad jalga spordipoest värskest ostetud uhked tossud ja selga kireva särgi. Õnnefaktorile ei ole mõtet loota, pigem on oodata õnnetust. Seda tõde tuleks kohalikel valimistel arvestada ka erakondadel, aga sageli nad seda ei tee.

Kuigi kohapeal on mõnel erakonnal heal juhul vaid üksikud aktiivsed tegutsejad ning mingit järjepidevat ja nähtavat tegevust pole aastaid olnud, käib peakontor tungivalt peale, et parteinimekiri tuleb valimisteks kokku panna.

Parteiline ülesanne saab täidetud. Peakontori poolt tulevad välitelk, logodega pastakad ja õhupallid jagamiseks ning sellise varustusega minnaksegi rajale erakonna lipu lehvides hääli püüdma. Finišisse ehk valimiskünnise ületamiseks ni nad ei jõua.

Norstati värske küsitlus näitab, et valimisliidud ei ole populaarsed ainult Ida-Virumaal. Nad oleksid esimene eelistus rohkem kui pooltes Eesti omavalitsustes. Eks seegi ole tunnistus, et erakonnad on jäänud liialt pealinnakeseks ning väiksemates linnades ja valdades on tegusa organisatsiooni loomine ning erksana hoidmine käinud üle jõu.

Erakonnad ei peaks oma väheseid tublisid kohalikke liikmeid panema põlu alla selle eest, et nad tahavad kandideerida valimisliidus. Pigem tasuks neid julgustada ja toetada ka kampaania läbiviimisel. Eriti kui on tunda, et selles valimisliidus on inimesed, kes tahavad ja suudavad kohalikul elul vunki sees hoida, märgib Gamzejev.

● LAUSELAEN

„Tahaks, et keegi räägiks meiega.”

Virtsu rahvamaja üks eestvedajaid **Triin Raave** Lääneranna valla plaanidest lammutada koolimaja ja kolida õpilased lasteaeda. Lääne Elu, 12. august

Avang Lõuna-Kaukaasias

Läinud nädalavahetuse sündmustevoo varju – kui mõtleme Donald Trumpi ja Vladimir Putini peatsele kohtumisele Alaskal või Gaza sektorile – jäi Valges Majas sõlmitud eelrahulepe Aserbaidžaaani ja Armeenia vahel. Rahusobitaja oli ei keegi muu kui Donald Trump.

Mida tähendab rahudeklaratsioon sisuliselt? Esmalt nn Trumpi koridori loomist. Zangezuri koridor loob ühendustee Kesk-Aasia vabariikide ja Euroopa vahele, läbib Aserbaidžaaani, Armeeniat ja Türgit. Põhimõtteliselt on see uus Siiditee. Seda hakkab haldama Ameerika erafirma ja koridor peaks sisaldama raudteid, gaasi- ja naftatorusid ning optilisi fiiberkaableid. Laias laastus sarnaneb koridori puudutav leping Ukraina ja Ameerika vahel sõlmitud mineraalide lepinguga. Ameeriklased kontrollivad majandustegevust mingil alal ja pakuvad vastutasuks stabiilsust.

On juba küsitud, miks Aserbaidžaanile 2023. aastal sõja kaotanud Armeenia leppega nõustus. Vastus peitub sellesama sõja kaotamise põhjustes. Armeenia lootis Venemaa julgeolekutagatistele, sellele, et Vene väed tulevad neile Mägi-Karabahhi kaitsmisel appi. Ent täiemahulise sõjaga Ukrainas end muus endises Nõukogude Liidus võitlusvõimetuks muutnud Venemaa ei suutnud seda.

Seega tähendab Armeenia-Aserbaidžaaani rahudeklaratsioon (see pole veel rahuleping kui selline), et piirkonnas võtab Venemaa käest juhtrolli USA. Kohe tekib küsimus, kuidas USA nõustus sekkuma konflikti lahendamisse, kui on pidevalt teatanud, et kavatseb järjest vähem olla seotud maailma konfliktide lahendamisega.

Siin võib olla vähemalt kaks vastust. Esmalt Trumpi auahnus ja lootus pälvida Nobeli rahupreemia. Sellele esitasid ta nii Armeenia peaminister Nikol Pašinjan kui ka Aserbaidžaaani president Ilham Aliyev. Teiseks toob Armeenia-Aserbaidžaaani leping USA-le potentsiaalset tulu – ehk siis on saabunud uus, raamatupidamis- või arvelauadiplomaatia ajajärk.

Kuid kui jätta kõrvale selline külm realistlik lähenemine Armeenia-Aserbaidžaaani leppele, siis tuleb ju ka rõõ-

ERKKI BAHOVSKI
kolumnist

mustada, et 35 aastat möllanud konflikt otsa sai. Rahuväljavaade on reaalne, erinevalt Ukrainast ja Gazast.

Just Armeenia-Aserbaidžaaani leppe tuules loota rahu Venemaa-Ukraina sõjas on petlik. Trump võib ju niimoodi mõelda, et kui kaks Lõuna-Kaukaasia riiki suutsid rahu teha, miks siis ei peaks olema sama võimalik Venemaa ja Ukraina puhul. Pealegi, nagu öeldud, on USA ka Ukrainaga sõlminud mineraalvarade lepingu, mis peaks potentsiaalselt tooma tulu USA firmadele.

Venemaa-Ukraina sõda on Aserbaidžaaani-Armeenia sõjast erinev mitmel põhjusel.

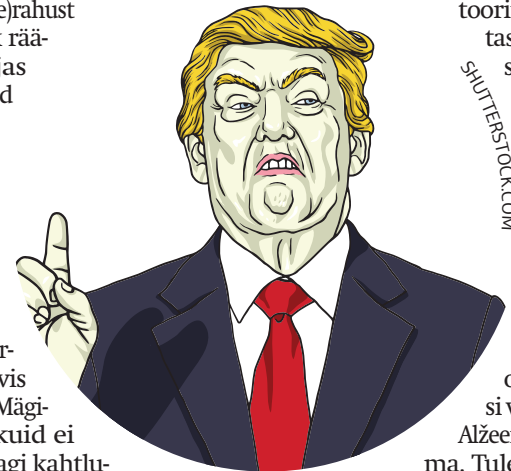
Esmalt on (vahe)rahust väga ennatlik rääkida, kui sõjas pole toimunud mingisugust läbimurret kummaltki poolelt. Teiseks erineb Aserbaidžaaani-Armeenia sõda olemuslikult, sest Aserbaidžaan soovis küll vallutada Mägi-Karabahhi, kuid ei seadnud kunagi kahtluse alla armeenlaste õigust rahvusena eksisteerida. Ehk kokkuvõtteks: Aserbaidžaaani-Armeenia sõda polnud eksistentsiaalse iseloomuga.

Vene-Ukraina sõjas seevastu näeme, kuidas Venemaa on korranud oma esialgseid nõudmisi Ukrainale, et viimase ei tohi olla reaalse võitlusvõime-

ga armeed ega väljavaadet NATOsse astumiseks. Põhimõtteliselt tähendab see Kiievi jätmist Moskva meelevalda. Võib samuti arvata, et Moskva üritab pärast seda, kui Lõuna-Kaukaasia on libisenud nende mõjusfäärist välja, hoida aina enam kinni Ukrainast.

Ajaloo on sarnaseid asju varemgi juhtunud – nii loobus Prantsusmaa suhteliselt kergelt oma koloniaalvõimudest Vietnami, jättes Vietnami võitlemise kohalikega USA-le (kes tuli tõkestama kommunismi levikut). Kuid Prantsusmaa hoidis küünte ja hammastega kinni Alžeerias, sest pidas Alžeeriat emamaast lahutamatuks territooriumiks ja seostas seda Prantsuse identiteediga. Alžeerias elas enne sõja puhkemist 1954. aastal umbes 1,2 miljonit Prantsusmaa kodanikku, mis sugune asjaolu pani Pariisi veelgi rohkem Alžeerias kinni hoidma. Tulemuste teade: 1962. aastal Alžeeria iseseisvus. Seda küll pärast umbes pooleteise miljoni alžeerlase tapmist.

Kuid Alžeeria iseseisvusele sillutas teed kindral de Gaulle ja Prantsuse avalik arvamus, kes hakkas väsimata sõjast Põhja-Aafrikas, mõistes, et Prantsusmaa pole enam koloniaalimpeerium. Venemaale pole säärase lähenemine veel päralt jõudnud, avalikkus pole sõjast väsinud ja suure tõenäosusega kasutab Putin Alaskat kohtumist pigem enda väljamurdmiseks diplomaatilisel isolatsiooni, mitte tõsise rahu lepingu sõlmimiseks Ukrainaga. Maailm peab olema valvel.

● Seega tähendab Armeenia-Aserbaidžaaani rahudeklaratsioon (see pole veel rahuleping kui selline), et piirkonnas võtab Venemaa käest juhtrolli USA.

● TÄNAVAKÜSITLUS

Kus te Haapsalus söömas käite ja miks?

PIRJA JA ALEKSANDER

Vaga Mama on kõige mõnusam. Seal on head võrtsikad toidud, mis meie perele sobivad. Kaubamaja söögikohas käime ka. Tihti ei käi väljas söömas, sest elame tükk maad eemal Noarootsis.

TIU

Ausalt öeldes käin söömas oma kodus Rannakülas. Kui käin väljas, siis Müüriääre kohvikus. Mujal küll ei käi. Müüriääre on kuidagi kodune ja käejala juures.

ÜLLE

Mul on endal Mulliga ja Mullita vinoteek. Tihti sööme enda juures. Väljas käies aga Grand Holmi sadamas, toit on seal hea. Aeg-ajalt oleme käinud siin Rados. Seal on suurepärase hinna ja kvaliteedi suhe. Kärmas Küülikus on ka toit väga hea ja on harjumus seal käia.

RASMUS

Hesburgeris sellepärast, et seal on minu arvates parimad kastmed. Sobib väga hästi friikartulitega.

KAURI

Tulime just Hesburgerist ja sellepärast, et see jäi tee peale. Muidu käime tavaliselt Laterna baaris või Cafe Tallinnas. Laternas on suured portsud ja odav hind. Cafe Tallinn on kodu lähedal.

INNA

Ma ei käi siin söömas, sest ei ela Haapsalus. Muidu süüa lõunat oma kodus. Väljas süüa väga harva. Olen siin praegu haiglas. Ütleme nii, et haiglatoit on keskmine.

KAJA

Igal pool. Mul ei ole oma lemmik kohta. Lõuna ajal käin kultuurimaja kohvikus, puhvetis Kapp, Taksi pubis ja Nurme bistroos. Õhtul käin nii, kuidas meeleolu on. Mulle meeldib näiteks Micio, mis on täiesti tore. Kindlat maitse-eelistust mul ei ole ja käin igal pool.

REET

(ei soovitud pildi tegemist) Ei käi eriti väljas söömas. Ei taha ja teen ise kodus.

Küsis **KAIE ILVES**

Pildistas **JUHAN HEPNER**

Lääneranna gümnaasiumi uue hoone sisustuse hankimine läks kallimaks, kui vallavalitsus alguses arvas.

ANDRA KIRNA

● KULUKAS SISU

Lääneranna gümnaasiumi sisustamiseks kulub üle miljoni euro

1. septembril Lihulas avatava Lääneranna gümnaasiumi uue hoone sisustamine läks plaanitust kallimaks. Kui palju, seda vallavanem Ingvar Saare (Isamaa) ei avaldanud, aga ta tunnistas, et suurema kulu katteks tuleb otsida lähitulevikus kokkuhoiukohti olemasoleva valla eelarve seest või võtta lisaks veel laenu.

JUHAN HEPNER
juhan@le.ee

Lääneranna gümnaasiumi sisustushanke mööblit ja muud tehnikat puudutava osa hind on üle 900 000 euro. Sellele lisaks kulub eraldi köögitehnikale üle 75 000 euro ja aula seadmetele üle 41 000 euro. See teeb kokku veidi üle miljoni euro, millele lisandub käibemaks.

Lääneranna vallavanem Ingvar Saare ütles, et kui köögitehnika ja aula seadmete puhul osutusi pakkumused sarnaseks vallavalitsuse prognoosiga, siis koolimaja sisustamise mööbli ja muude seadmete osa hankes osutus loodetust kallimaks.

Raha veel pole

Vastav hankeleping allkirjastati juba juunis, kuid Saare ei olnud nõus Lääne Elule ütlemata, kui palju see hankeosa eeldatust kallimaks läks. Hanke võitja esialgne pakkumus oli tema sõnul olnud veel kulukam, kuid läbirääkimiste käigus olevat õnnestunud seda odavamaks kaubelda. „Sealt suutisime pea 200 000 maha rääkida ja täpsustada, mida täpselt tahame,” lausus Saare. Kuidas vald kallimaks osutunud sisustuse han-

ke eest tasuda plaanib, seda Saare konkreetselt ei öelnud. Tema sõnul on võimalused otsida kokkuhoiukohti valla eelarvest või siis võtta täiendavalt laenu.

Kogu kooli mööbel

Lääneranna uue koolimaja ehitamine läheb maksma ligi 12 miljonit eurot. Vald on juba varem laenanud pangast üle 8 miljoni euro, millest koolihoone ehituseks kulutatakse 4,8 miljonit. Ülejäänud on mõeldud Lääneranna varasemate laenude refinantseerimiseks.

Enam kui 900 000 eurose pakkumusega lõppenud sisustushanke osa algul eeldatud hinda ei olnud kirjas ka riigihangete registris. See oli konkurentsi põhine läbirääkimistega hange, mis tähendab lihtsustatult, et iga ettevõtja sai esitada taotluse osaleda. Hankija – vallale kuuluv osatühing Lääneranna Haldus – tegi kriteeriumidele vastanud taotlejatele pakkumuse esitamise ettepaneku ning pidas seejärel nendega läbirääkimisi.

Gümnaasiumi mööblit ja muud tehnikat (v. a köögi- ja aulaseadmed) puudutavale hankeosale tehti kaks pakkumust, millest vallavalitsus valis välja AS Stan-

dardi oma. Hankeleping sõlmiti riigihangete registri andmeil juba juuni alguses.

„See on uus, enam kui 3000 ruutmeetrisel pinnal koolimaja. Selle hanke hinna sees ei ole ainult lauad ja toolid; seal on kõikused muud seadmed ja tehnikad,” rääkis Saare.

„Seal on kõikide klasside jaoks kindel mööbel [mööbel, mis pole lahtine – toim]. Igas klassis on üks sein kappide ja riulitega, digiteeritud, seal on kogu hoone avatud ala mööbel, raamatukogu ja hoiuruumide mööbel, tööõpetuse klasside tehnika, keemiaklassi tehnika, garderoobid ja kogu hoone sisustus. See hõlmab nii kinnist kui ka lahtist mööblit,” selgitas Saare, mida 0,9 miljoni euro eest hangiti.

Koolihoone sisustamine on praegu käsil ja uue maja uksed tuleb õpilastele avada septembri alguses. „Osas klassides on kohtkindel mööbel ja klassilauad juba olemas. Põhilises osas on hoonet valmis ja kasutusele võetav,” ütles Saare.

Vallavanem mainis, et mõne mööbliesemega võib olla siiski tarneviivitusi. „Seda arvestab koolijooksvalt oma õppetöö korraldamisel. Võibolla jõuavad näi-

teks muusikaklassi lauad kohale esimesel koolinädalal,” rääkis ta. „Mis ei sega aga näiteks õppegevust, on see, et korvpalli korvpostid vahetatakse välja, mis võtab mõnevõrra aega. Selliseid asju tuleb ikka ette.”

Aulasse kõik ära ei mahu

314 õpilasega Lääneranna gümnaasiumi avaaktus peetakse 1. septembril hoopis Lihula kultuurimajas, misjärel liigub koolipere rongkäigus oma uude majja. Gümnaasiumihoone aulad pole nimelt piisavalt ruumi, et kogu koolipere saaks seal korraga aktust pidada.

Ingvar Saare selles probleemi ei näinud. „Kultuurimajas on meil suur saal olemas ja meil ei ole mõtet 1100 elanikuga linna ehitada kahte suurt saali. Kasutame ruumi mõistlikult ja koolimaja aulad on algusest peale kavandatud 180 inimesele. Kooliaulat ei kasutata nii aktiivselt ja oleme lähtunud otstarbekuse printsiibist,” lausus ta.

„Eestis on sadu kooli, kus aulades kõik õpilased ja õpetajad korraga ära ei mahu. Ma ei näe selles mingit probleemi,” lisas Lääneranna gümnaasiumi direktor Rasmus Lippur.

Uude kooli tuleb turvamööbel

Lääneranna vallavalitsus ostab koolile 13 000 euro eest spetsiaalsed tugitoolid ja diivanid, mis võimaldavad õpilastel eralduda ja rahuneda.

Lääneranna gümnaasiumi direktor Rasmus Lippur ütles, et tellitud on kaheksa tooli ja kaks diivanit. „Tugitoolid lähevad kõikidesse koolimajadesse, diivanid Lihulasse,” täpsustas Lippur. Kaks taolist diivanit oli Lihulas juba varem.

Torukujulised toolid ja seintega ümbritsetud diivanid võimaldavad Lippuri sõnul õpilastel eralduda ja rahuneda. „Eelkõige on need mõeldud erivajadustega lastele,” ütles Lippur.

Läinud kooliaastal õppis Lääneranna gümnaasiumis üle saja erivajadusega lapse.

Vallavalitsus saatis pakkumuskutsed kolmele ettevõttele, pakkumuse tegi neist üks: diivanite, tugitoolide jt istmete, sh ka turvamööbli tootja Ra Sun.

Turvamööbli ostmiseks sai vallavalitsus riigi tugiteenuste keskuselt toetust. Viiendik tuleb Lääneranna vallavalitsuse majandusosakonna juhataja Urmas Osila sõnul valla eelarvest.

Kaie Ilves

● LÜHIDALT

Lihula Särtsu baar otsib uut omanikku

Augustis 36aastaseks saava Särtsu baari omanikud üritavad juba mitu aastat söögikohta müüa.

Esialgu maksis baar koos sisustusega 200 000 eurot, tänavu märtsist on see kinnisvara portaalis hinnaga 170 000 eurot, aga baari üks omanikest Tõnu Teesaar ütles, et hind on läbiräägitav. „Kui asja vastu tõsine huvi on,” sõnas ta.

Lihula legendaarne baar avas uksed 36 aastat tagasi augustis. „Alustasime 1989. aastal, kui oli Balti kett,” meenutas Teesaar. „Kõik läksid Märjamaale ketti, meie ehitasime tagaruumi ja lihvisime letti.”

Baari hiilgeaeg kestis Teesaare sõnul 2000. aastateni, aga praeguseks on head ajad möödas. Baar on avatud argipäeviti neli tundi päevas ja nädalavahetusesti suletud. „Aeg on edasi läinud, inimeste harjumused muutunud. Kohalikud elanikud väljas söömas ei käi,” ütles Teesaar. Lõunatundideks avatud baaris lõunatavad vallaametnikud ja ajutised töölised, kes ehitavad koolimaja või midagi muud.

„Kui veel arvestada vanust, siis tuleb asju koomale tõmmata,” ütles 72aastane Teesaar.

Kaie Ilves

Ristilased peavad perepäeva

Risti lähedale ühte Baltimaade suurimat energiafarmi rajav Sunly korraldab Risti rahvaga perepäeval koos perepäeva. Päeva kavva mahub nii traditsiooniline taluturg, kohalike muusikute etteaste, näituse avamine ja teadusteater kui ka soovijatele külas-käik hiiglaslikku päikeseparki. Päev lõpeb Oscari pälvitud filmi „Vooluga kaasa” linastusega Risti raudteejaamas.

„Seekord oleme püüdnud eriliselt esile tõsta just meie Risti omaseid inimesi ja nende tegevusi,” ütles Risti taluturu ja loomemaja eestvedaja Tiina Ojamäe. Ta tõi näiteks, et Risti piirkonna eakad on sisse seadnud eakate jutunurga ning Ristil tegutsev rõivafirma Tikimari on väljas suure väljapanekuga.

Perepäeval on telgiga kohal ka Sunly, mille töötajad on valmis vastama kõikidele taastuenergia seotud küsimustele. Vaatama saab minna ka Risti lähedale rajatavat hiiglaslikku parki, kus ai nuuksi paneelide alla jääv ala on üle miljoni ruutmeetri. Pikkust on pargil neli ja pool kilomeetrit. Tulevikus võiks päikesepark katta 55 000 majapidamise aastase energiatarbimise.

Kaie Reiljan

Lääneranna avalike suhete juht lahkub

Kaks aastat Lääneranna vallavalitsuse avalike suhete spetsialistina töötanud Lilli Lumera paneb ameti maha.

Läinud nädalal andis ta lahkumisaavalduse, kus palub, et tema tööleping lõpetataks omal soovil. Lääne Elule ütles Lumera eile, et otsustas töökohta vahetada. „Et võtta vastu uued väljakutsed kodu lähedal Pärnu linnas,” sõnas ta.

Läänerannas alustas Lumera tööd 2023. aastal. Ta on töötanud fotograafia Pärnu Postimehes. 2018. aastal korraldas ta Virtus festivali Toortuumik, kus Eesti, Mehhiko, Itaalia, Ungari, Põhja- ja Baltimaade bio-, tantsu- ning installatsioonikunstnikud kasutasid ümbruskonnast korjatud materjali ja löid nädala jooksul teosed, mida kusagil mujal eksponeerida ei saa.

Lääneranna vallavalitsus otsib konkursiga uut avalike suhete spetsialisti, kandideerida saab 21. augustini.

Kaie Ilves

ROOTSI TORPEEDO

Josefine Neldén: Sally Baueri lugu vaimustas mind

Läinud nädalal Eestis ja ka Haapsalus kinolinale jõudnud filmis „Rootsi torpeedo” peaosalist Sally Bauerit kehastanud näitleja Josefin Neldén ütles, et on Bauerist ja tema võitlusvaimust lummatud.

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Rootsi režissööri Frida Kempffi film „Rootsi torpeedo” jutustab Rootsi pikamaaujujast Sally Bauerist, kes teise maailmasõja eelõhtul ujus esimese skandinaavia naisena üle La Manche'i väina. Sellega sai ta üle maailma tuntuks ja teenis inglasele hüüdnime Rootsi torpeedo.

Filmis peakangelast kehastanud Josefin Neldén, eestlased pole ilmselt Sally Bauerist suurt midagi kuulnud. Kui tuntud oli Bauer Rootsis enne filmi linastumist?

Olen aru saanud, et tol ajal, 1930ndatel, pärast üle La Manche'i ujumist, oli ta Rootsis päris kuulus. Nüüd aga meil teda eriti ei teata. Loodetavasti on see filmiga veidi muutunud – teda ja tema lugu on nüüd jälle märgatud.

Ujumisringkondades on ta muidugi tegelikult maailmakuuulus. Toronto filmifestivalil, kus oli „Rootsi torpeedo” maailma esilinastus, tuli pärast filmi publikust naine, kes oli vist Venezuelast ja ujuja ning ütles, et ujumisringkondades teatakse Sallyt küll.

Kui palju teadsite Sally Bauerist enne, kui teile seda rolli pakuti?

Minu noorima tütre nimi on Sally. Mõni kuu enne, kui mind filmi proovivõtetele kutsuti, guugeldasin Sally nime ja sattusin Sally Baueri loole. See lugu haaras mind ja pani küsima, miks pole keegi sellest filmi teinud. See on täiesti pöörane lugu. Siis mõtlesin, et kui keegi pole sellest filmi teinud, pean ise tegema. Aga selleni ma ei jõudnud, sest kuu aega hiljem helistati ja küsiti, kas tahan selle filmi proovivõtetele osaleda.

Seega oli Sally Baueri lugu minu jaoks väga uus – olin sellest just teada saanud. Sally Bauer oli inimene, kellest kohe vaimustusin – tema loost ja võitlusvaimust oma unistuse saavutamiseks.

Ütlesite siis rollile kohe jah? Muidugi, mul polnud mingeid kõhklusid.

See tekitas minus kohe tugeva tunde, sest olin tema kohta lugedes talle väga kaasa elanud. Nii kui mul avanes võimalus, tundsin, et pean selle rolli saama. Mul tuli kananahk ihule, kui kuulsin uudist, et olen rolli saanud.

Lugesin kuskilt, et õppisite rolli täitmiseks ujuma. Vastab see tõele?

Oskasin enne rinnuli ujuda, aga filmi jaoks õppisin krooli ujuma – see on hoopis midagi muud. Võtetele eelnes poolteist aastat ujumistreeninguid, et filmivõtetele ujumisega hakkama saaksin.

Ujusite kõik stseenid ise, ilma dublandita?

Seal oli tohtu turvameeskond ümber. Kõigis kaadreis, välja arvatud vist ühes, ujusin ise. Meil oli

Rootsi näitleja Josefin Neldén pikamaaujuja Sally Bauerina filmivõtetele Haapsalu kuursaalis.

MALLE-LIISA RAIGLA

küll üks dublant, aga me ei pidanud teda kasutama. Nii et võin uhkusega öelda, et see, keda filmis ujumas näete, olen mina.

Ujumisvõtted tähendasid tohutut tööd. Merel filmitud stseenid nõudsid kõige suuremat meeskonda, sest vaja oli palju paate, paadijuhte ja päästjaid. Seal oli suur turvameeskond, et kõik sujus.

Kuulsin, et vesi oli päris külm. Jah, see oli tõesti nii.

Esimesed võtted olid Saaremaal Sõrve tuletorni juures. Esimesel päeval, kui pidime filmima esimesed ujumisstseenid, küsisin enne vette minemist, milline on veetemperatuur. Keegi ei tahtnud otse vastata, millest taipasin, et okei, järelikult on vesi külm.

Panin jalad vette ja oli suisa valus. Siis sain aru, et vesi pole rohkem kui 15–16 kraadi. Ja täpselt nii see oligi – enamasti oli temperatuur 15–16 kraadi.

Kui võtetega Hiiu maale jõudsin, oli veetemperatuur tõusnud 17 ja 19 kraadini. Mulle oli see siis juba väga soe ja ütlesin, et pole probleemi: võin vees nii kaua filmida, kui vaja.

Kui pikki distantse tuli võtetel päriselt ujuda?

Bauer ujus väga pikki vahemaid. Minu treeningu üks osa oli, et suudaksin ujuda lühemaid vahemaid mitu korda ja neist maksimumi võtta. Nii ujusin võibolla 100 või 50 meetrit, aga pidin seda tegema sellise tunde ja intensiivsusega, nagu vaja. Nii et treeningul keskendusime sellele.

Võtetel ei ununud ma tegelikult nii pikki vahemaid, aga tegin seda jälle ja jälle. Külmast rääkides – kõige raskemad olid hetked, kui pidin kahe duubli vahel veest välja paati tulema, asjad sätiti ringi ja tuli minna tagasi alguspunkti. Siis oli tõesti külm.

Eesti televaatajad teavad teid seriaalist „On meie aeg”, kus mängisite ettekandja Margareta „Maggan” Nilssoni, kellest sai ametiühingutegelane ja poliitik. Need kaks naist, Maggan ja Sally, on teatud mõttes sarnased – mõlemad olid üksikemad, kes võitlesid oma unistuste eest ja pidid ujuma nagu vastuoolu.

Ka minu meelest on neis palju sarnasust. Muidugi rõhutab sarnasusi ka see, et ajastu on üks – Magga-

ni puhul 1940. aastad ja selles filmis 1930. aastad –, mistõttu on sarnane ka neid ümbritsev ühiskond ja ajastust tulenev vastuseis, millega nad silmitsi on. Aga nad mõlemad võitlevad oma emaduse eest ja selle eest, et olla lapsevanem oma tingimustel.

Nad mõlemad võitlevad ka õiguse eest elada oma elu vabalt ja enda vastu aus olles, kuigi unistades millestki ebaharilikust või, nagu Maggani puhul, armastades kedagi, kes oli selles ajas ebaharilik.

Kuidas „Rootsi torpeedo” on Rootsis vastu võetud? Millised on arvustused? Minu meelest oleme saanud kiitvaid arvustusi.

Oli tore, et esmalt jõudis film kinodesse ja sai publikult hulgaliselt tagasisidet, ning viimase poole aasta jooksul on filmi näidatud ka Rootsi televisiooni TV4 kanalil ja SVT Plays. See tähendab, et seal näevad seda needki, kes kinno ei jõua.

Päris palju on neid, kes on meiega ühendust võtnud ja öelnud, et film väga liigutas ja haaras kaasa. Ennekoike on see puudutanud naisi, kes on avastanud Sally Baueris uue iidoli, on temast

vaimustuses ja imetlevad tema tahtejõudu.

Suurem osa filmivõtetest toimus Eestis. Kas olite ka varem Eestis käinud? Mina ei olnud. See oli minu esimene kokkupuude Eestiga.

Millisena Eesti teile paistis?

Ma armastasin Eestit. Minu arvates on Eesti uskumatult ilus. Käisime nii paljudes kohtades: Saaremaal, Hiiu maal, Haapsalus, Toilas ja veel mitmel pool.

Muidugi olime palju looduses. Minu arvates oli igal pool loodus uskumatult dramaatiline. Rannad, meri, metsad – olin neist sisse võetud. Mulle meenutas see väga Rootsi loodust ja maastikke, seega tundus väga kodune, kuigi paljudes kohtades oli minu meelest mingi dramaatiline nüanss.

Ootan Eestisse tagasi tulemist, sest mulle Tallinn väga meeldis. Elasin Tallinnas kokku kuu aega ja see oli koht, kuhu ka pärast võtteid ikka ja jälle tagasi tulime.

Filmivõtete vahel Tallinnas olin natuke üle väsinud, sest töötasime ööpäev ringi. Mul oli ka väike igatsus kodu ja perekonna järele. Seega ootan nüüd väga päevi

Tallinnas. [Intervjuu toimus päev enne seda, kui Josefine Neldén sõitis Tallinna „Rootsi torpeedo” Eesti esilinastusele – toim.]

Tahan nüüd jalutada ringi oma lemmikkohtades. Näiteks Telliskivi linnakus, kus on kohvik Fika, kus jõin hommikuti enne võtteplatsile minekut kohvi. Kogu see piirkond tundus mulle väga hubane. Nii et ootan põnevusega.

Haapsalus te tookord küll väga pikalt ei olnud, aga millised on teie mälestused Haapsalust?

See oli imeline... Tundsin tõesti, et Haapsalu ja Rootsi vahel oli mingi sugulus, sest arhitektuur on nii uskumatult sarnane – palju väikesi puumaju. Väga tore oli külastada Iloni Imedemaad. Helistasin koju lastele ja näitasin neile, et siin kasvas Ilon Wikland üles.

Väga kena koht oli ka rannarestoran, kuursaal, kus filmisime. Ja siis jalutasin ümber väikese järve või kuidas seda kutsutakse.

Filmivõtete ajal pole vist väga palju aega ringi vaadata?

Ei, aga mul oli ikkagi üks vaba pärastlõuna ja ka üks hommik, kui sain natuke ringi käia.

Hiiglaslikud kolme meetri laiused ja poolteise meetri kõrgused, inimesest kaugelt suuremad hõbedased pinnad vahelduvad pisemate mustvalgetega, tulemuseks hästi tempereeritud ruum.

JUHAN HEPNER

UUS NÄITUS

Valgumisi Haapsalu linnagaleriis

Andres Tali „Valgumine” Haapsalu linnagaleriis tekitab tunde, nagu peaks autor nurga taga peenikest naeru, et sai jälle üks peenemat sorti sigadus kokku keeratud.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Päris võimatu see pole. Kas just nurga tagant, aga laeaknast võib ta küll vaatajal silma peal hoida. Sest ega sigadustel ole mõtet, kui ei näe, kuidas mõjuvad.

„Valgumise” kohta võiks arvata, et üks mustvalge värk, vana kooli graafik. Mitte et ses midagi halba oleks, meisterlik ja puha. Lihtsalt sellist asja poleks osanud oodata, et vana kooli mees tembutama hakkab. Või mine tea, võibolla vana kooli mehed just ongi need kõige õigemad tembutajad. Teavad, kuidas see käib.

Esimene mulje: mustvalge. Hõbedat vahele, aga mis see hõbe-

Andres Tali

- Sündinud 1956. aastal Tallinnas.
- Lõpetanud Eesti riikliku kunstiinstituudi (graafika) 1980. aastal.
- Eesti kunstiakadeemia professor (2002–2008 ja 2011–2016).
- Isikunäitused aastast 1986.
- Eesti kultuurkapitali aastapreemiad 1999 ja 2003.
- Valgetähe IV klassi teenetemärk 2009.
- Näitus „Valgumine” Haapsalu linnagaleriis 31. augustini.

ALLIKAS: HAAPSALU LINNAGALERII

gi muud on kui mustvalge variatsioon. Et kuidas võib mustvalge ühe valge laeakendega ruumi sedasi ära täita, et see on mustvalget tuubil täis. Hiiglaslikud kolme meetri laiused ja poolteise meetri kõrgused, inimesest kaugelt suuremad hõbedased pinnad vahelduvad pisemate mustvalgete nelinurkade. Kirjutan meelega nelinurk, sest galerii sisetrepi pealt paistavad need nii, muud silm eemalt ei seleta. Kohe lähemale ei astu. Üldmulje avaldab muljet.

Vabameelne vaataja

Muide, autor on öelnud, et ei osale üldnäitustel, sest tema tööd vajavat ümberringi teiste tema tööde tuge. „Valgumine” ei anna põh-

just selles kahelda. Paarid, kolmikud ja nelikud toetavad ning jätkavad üksteist ja jutustavad lugusid, mida üks võhivõõrastest piiratud pilt ilmaksi teha ei saaks.

Teiseks süüvin küllalisraamatusse. Või kuidas see autor ise oligi öelnud – vabameelne vaataja suudab ise konstrueerida tähenduse, nii-öelda sümboli, ilma et ta vajaks juhust, toda peaaegu et kohustuslikku elementi, mida järgida. Siinkohal meenub üks kunstnik, kes tungivalt palus välja trükitud ja kunstisaali seinalle kinnitatud kontseptsiooni sõna-sõnalt ajalehte panna, sest selleta ei pidada vaataja mõhkugi mõistma.

Tali, vastupidi, tundub vaatajat usaldavat, annab talle oma

tööd ehk vihjed, instrumendid ja kujundid ning jätab ta iseene se hooleks, küllap saab hakkama. Saabki, sest küllalisraamatusse on üks kirjutanud, et lahe, hüüumärgiga ja puha. Teine ütleb, et einoh, silm puhkab. Kolmas on visandanud teosest „Eesti keel” vaimustunud vaataja (auto)portree.

Itsitab pihku

Just „Eesti keele” ees seistes turgatabki pähe too kujutluspilt, nagu peaks kunstnik laeaknast vaatajal silma peal. Et kas too saab ikka „Eesti keelest” aru. Ja kui saab, siis mis näo teeb. Kas pörkab eemale või itsitab pihku? Enne ehk vaatab vilksti paremale ja vasakule, et ega keegi pealt

näe. Kui näeb, siis mine tea, mis veel arvab või mõtleb.

Noh, mina olen üks, võin rahus itsitada. Koos autoriga, selge see.

„Valgumine” mõjub ilma iga-suguse kontseptsioonita. Autor teeb vigurit iga nurga peal. Moodustab lõbusaid seeriaid, kus paneb kolmikristid kukerpalle tegema, pöörates need kellaseieri liikumise suunas pea peale. Paljastab karkasse ja laulab ülistuslaulu valgumisele.

Pole midagi täiuslikumat redelist, mille viimased pulgad laiali valguvad, ega värskelt värvitud torust. See on kaugelt kaunim tooriku, kulumise ja purunemise faasist.

Valgumine on täiuslik, intelligentne ja vaimukas peale selle.

Maalinäitus räägib kunstniku unistuse lugu

Haapsalu kunstikooli majagaleriis on avatud Kaire Mäe maalinäitus „Ühe unistuse lugu”.

Haapsalus sündinud ja üles kasvanud Kaire Mäe õppis pärast gümnaasiumi lõpetamist turismimajandust ning elas pikemalt Tallinnas. Seejärel kolis tagasi sünnilinn Haapsallu, kus hakkas kolmekümnendates eluaastates tegelema kunstiga.

Joonistamine on olnud Mäe näituse tutvustuse kohaselt olnud ta lapsepõlve unistus. Ta on osalenud Haapsalu kunstikooli täiskasvanute kursustel: keraamikas, joonistamises ja maalimises.

Viimased 11 aastat on elanud Lääne-Virumaal Vinnis. Sel ajal on ta käinud ka Rakvere loovuskeskuse maalistuudios.

Inspiratsiooni saab Mäe oma sõnul elust, loodusest ja Haap-

Haapsalus sündinud ja kasvanud Kaire Mäe maalid kunstikooli galeriis.

AIVAR ÕEPA

salust. Rasketel hetkedel on kunst aidanud tal toime tulla hingevalu ja leinaga. Näitusele pandud maalid on valminud

aastatel 2017–2025 Lääne-Virumaal. Neis on autori sõnul igat-sust ja nostalgiat, kuid ka elu usaldamist ja lootust.

Näitus on avatud 24. augustini kunstikooli majagaleriis kolmapäevast pühapäevani kell 12–18.

KADRI ÕEPA

Asuküla seltsimajas avatakse grupinäitus

Suure Haapsalu kodukohvikute päeval 16. augustil kell 12 avatakse Asuküla seltsimajas Riin Palloni ja Kaia Kullamaa kureeritud grupinäitus „Ülestähendusi metsikutelt radadelt”.

Näitusel lõovad kaasa kümme Haapsaluga seotud kunstnikku: Maarja Aaloe, Mari Prekup, Rait Rosin, Riin Pallon, Katta II Grüner, Kaia Kullamaa, Hailey Vinter, Naima Neidre, Mara Ljutjuk ja Elis Saareväli.

Avamisele järgneb kuraatorituur koos kunstnikega.

Näituse pealkiri on inspireeritud Tove Janssoni ja Tuulikki Pietilä raamatust „Ülestähendusi saarelt”, mille on tõlkinud näitusel osalev kunstnik Maarja Aaloe.

„Nii nagu kunstnikpaar raamatus oma saare- ja kunstielust on kirjutanud, on ka osalevatel kunstnikel omad rajad, mida mööda nad Läänemaa maastikel kulgevad. Mõnikord need rajad ka kohtuvad, näiteks näitusele kokku tulemises,” tutvustas Riin Pallon.

„Ka mõtetel on oma kulgemise rajad, rändame ringi enda mõttemaailmades, mille kujundusse annab oma panuse ka keskkond. Igapäevase elu praktiliste tegevuste vahelt leitud hetked põimuvad kunstiloomingusse,” lisas ta.

Näitus on avatud 16. augustist 15. oktoobrini Asuküla raamatukogu lahtiolekuaegadel.

LÄÄNE ELU

Imelikud juhtumised Tatriku alevis

2. osa

RICHARD ROHT

Mis puutub aga viinasse, siis sarnaneb ta ses suhtes täielikult alevi teiste elanikkudega. Viinale ta armu ei anna, – asjata ei paista ta nina läbi apteegi akna kui robeline münditilkade pudel, ja kui ta vihastab, mida juhtub üpris sagedasti, tahavad naljahambad näinud olla kiiri, mis tõusevad ta palgest kui Moosesel pärast salajast pummelust Siinai mägedel.

Aga miks rutata? Alevi tähtsamatest elanikkudest on jutt alles ees. Nüüd veel mõned read Tatriku alevist endast üldse.

Tatriku on raskeid päevi läbi teinud.

Kui algas ilmasõda ja suleti ta elusoon mõlemast otsast – oi seda valu ja ohkamist, mis siis tuli üle elada! Kõik oli nii kenasti sisse seatud, tööstused töötasid täie menuga, „ärimehed“ teenisid oma kopika ja kliendid olid rahul. Väike Tatriku öitses. Ta oli väike viinajoomise-üldil ja ta elanikud õnnistasid rohelist sildi rohelist kaupa.

See kole sõda!
Igaühele toob ta oma lõogid.

Tatriku olemasolu pidi ta pea-aegu hävitama.

Aga kus häda, seal ka abi, või õigemini – kus häda kõige suurem, seal abi kõige ligemal. Ja mida suurem häda, seda suurem õnnistus peale seda. Talve järel tuleb ikka jälle kevad.

Ning esimeste karedate sõjatälvade järele puhkes Tatriku ka alles nii öitsma, et ta varemini iial säärasele kõrgusele polnud jõudnud.

Et sellest aru saada, tuletagem meelde üht suurt sõna, üht tegurit, mis alles hiljuti meie elu näitelavalt kadus ja siiski veel päris täielikult pole kadunud:

„Samagonn.“

„Samagonn“ oli see, mis Tatriku alevi suurest raskest ilmasõjast üle aitas, mis ta koguni viis enneolemata ärilisele õitsengule.

Kuna varemini tuli leppida Tatriku mõisa vabriku saaduste edasimüümisega, muutus suurel samagonnki ajajärgul iga üksik Tatriku kõrtsmik ühe hoobiga vabrikandiks! See oli üsna midagi muud kui õllekorv voodi all ja monopoliviinad ahju taga, millisest vaheltkauplemisest suure jõupingutusega ja kaasa-

joomisega võis teenida hädavaevaseks äraelamiseks.

Aga vaat ise teha viina, ise astuda mõisa ja kroonu asemele, lüüa Tatriku parun ja Vene keiser vöö taha ja võtta nende sissetulekud omale! See oli juba midagi.

Ning kuna kuskil tuhandete verstade taga sõda sõdis ja inimesed suuri ilmaasju üle elasid, kosus pisike Tatrikukene kui kihvitiseen inimkonna sõnnikuhunniku otsas. Ta kuulsus laienes nüüd veel kaugemale. Tatriku muutus vabrikulinnaks, kus rukis ja kartulid leidsid koduse ümbertöötamise alevnikkude saladuslike torustikkudes.

Revolutsiooni ajal jõudis Tatriku öitseag haripunktile. Kuna varemini kordnik Klopsikov ikkagi ettevaatusele sundis, kartes ülemust, ja ülemus ka mõnikord mõne mehe pokri pistis, töid vabaduselained nii palju uusi äri-

• **Tatriku muutus vabrikulinnaks, kus rukis ja kartulid leidsid koduse ümbertöötamise alevnikkude saladuslike torustikkudes.**

Kuhu Minna

• **KINO**
Haapsalu kultuurikeskuses: „Pahalased 2“ 14. augustil kl 17. „Rootsi torpeedo“ 14. augustil kl 19.30.

• **TEATER**
Haapsalu kultuurikeskuses: 14. augustil kl 19 Von Krahli teatri „Nälg“, piletid 18.- Fientas. 21. augustil kl 19 Rakvere teatri „Karge meri“, piletid 24.-, sooduspiletid 21.-, ratastooliga 12.- Piletimaailmas ja Piletilevis (lisandub teenustasu).

• **MUUSEUMID**
Haapsalu linnuse muuseum E–P 10–18. linnus.salm.ee.

Iloni Imedemaa teemakeskus E–P 11–18. www.salm.ee.

Haapsalu raekoda K–P 11–18. www.salm.ee.

Raudtee- ja sidemuuseum K–P 11–17. www.salm.ee.

Ants Laikmaa muuseum (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula): K–P 11–17. www.salm.ee.

Rannarootsi muuseum (Sadama 32, Haapsalu) T–L 10–18; P ja E 10–16. www.aiboland.ee.

Rõude muuseum R–L 12–16, muul ajal ette teatades roudemuuseum@gmail.com, tel 5683 1203, Maie.

Lihula muuseum on avatud T–L 10–17. E-post: lihulamuseum@laaneranna.ee.

• **NÄITUSED**
Haapsalu linnagaleriis (Posti 3): Andres Tali näitus „Valgumine“ 31. augustini.

Haapsalu kunstikoolis (Jaani 2): majagaleriis Kaire Mäe maalinäitus „Ühe unistuse lugu“ 24. augustini. Hoovigaleriis Haapsalu fotoklubi loodusfotonäitus „Kui värvid kõnelevad mustvalgelt“ 24. augustini. Keldrigaleriis Irma Viidalepa ja Anneli Tammiku „Ma tunnen sind juba 100 aastat“ 17. augustini. Galeriid avatud K–P 12–18.

avarusi ja kliente kaasa, et mõned Tatriku vabrikandid peaaegu tõelisteks „pursuideks“ olid muutumas.

Kuid – oh häda! – tulid uued katsumised. Sakslaste okupatsioon polnud veel midagi. Aga vaat kui see vabariik saabus, siis oli põrgu lahti. Kogutud vene raha kaotas väärtuse – ja „hansa“ ajamine muutus nii kardevatavaks, et hinge tahtsid vaesel Tatriku alevil seest välja võtta. Ikka läbiotsimised ja läbiotsimised. Neid „miilitsaid“ oli nii palju, et ei jõudnud kõiki ära joota – müügiks ei jäänud midagi üle. See hävitas. Ning lõpuks ilmus „valge vabariik“ ise müügile. Ja kuidas veel?! Tšekkidega! Igavesed vigurid. Joovad ja salgavad. Lubavad juua ja ei luba kah. Ühe käega annavad, teisega võtavad. Et korralikud inimesed võiksid piiritust osta ja edasi müüa – ei, selleks tehti kõiksuguseid takistusi. Ja mis on edasimüük? – jälle uus vaheltkaupleja osa. Sellest oli Tatriku alev juba võõrdunud samagonnki ajal, kus võis olla ise vabrikant ja müüja.

Kaua pidas Tatriku võitlust „valge vabariigiga“, – kaua võit-

lesid Tatrikul puskar ja piiritus. Mõlemal olid oma vaenlased ja pooldajad. Aga kui asjad „valge vabariigiga“ ikka lahendamaks ja lahendamaks muutusid, kui teda ikka vabamalt ja vabamalt saama hakkas ja sellega ta hind ikka rohkem ja rohkem madalale läks, tuli puskaril alla anda. Suur ajajärk Tatriku elus lõppes Eesti vabariigi võiduga. Puskar kiiratses nüüd seal veel kui tulu-ke tuha all ja hoiab anakronismina omal elu sees. Kord rikas vabrikulinn Tatriku on jälle uuesti harilikuks kaubalinnaks saanud, nagu kümme aastat tagasi. Urjandnik Klopsikovi asemel valitseb temas nüüd kordnik Uusmees, aga nii põhimõtteliselt kui ka tegumoiselt ei erine ta oma ametis Klopsikovist palju. Tema- gi pigistab, kui tarvis, silmad kin- ni ja hoiab suu lahti. Maailm on vana ja nähtused korduvad.

Niisugune oli Tatriku ajalugu.

2. Nagu öeldud, vähe oli Tatrikul inimesi, kel postisaadetistega, tähendab ka ajalehtedega, tegu. Kuid neid siiski leidis.

Järgneb

ARRIVA OÜ

ELAB NAGU ... (MÕNUSALT)		UNUSTU- SES	UMBES	W		MEELETU PRASSING	PALLAA- DIUM	MOOR	LAUPÄEV	MADAL KUME PÖRIN	ÜHE MEELE- LAHUTUS- ASUTUSE PROGRAMM
TEINE				SILMA- HAIGUS							
INDIUM			KEEL LÄÄNE- AASIAS						ÕPPEAASTA		
			UUENDUS, MUUDATUS						OKEI		
INDIA KEELPILL							RÕHUÜHIK				
							VASTU- PIDAV				
KONTO PAREM POOL								PILJARDI- KEPP			
								NIOOBIIUM			
SAKSA K EESSÕNA				KIVI- KANGUR					NEOON		
				NOOT					ÜHEST SOOST LAP- SE MOODI		
LÕSAKILE						INGLISE NAE				TÜTAR	
KÖHN, KUIVETU VANAINIMENE						KLEEBIS				KALTS (MURDES)	
KORRUS		SAKSA KIRJANIK						ÄGAV HÄÄLTSUS			
		NÄHTAVALE ILMUMINE						JUPITERI KUU			
USA END. ANSAMBEL				NAISENIMI							
				KOERA HÄÄLTSUS							
OSMIUM			LINN LÄTIS				OSATÄHT				
			KÖHNEMAKS MUUTUMA				TEHIS- INTELLEKT				
ÜHE TERA- VILJA TÄHK								... LEMBER			
								PÜSSIPAUK			
MUUSIKA- INSTRUMEN- DI TÜÜP										5.	
										1. MAI	
SELLEL				ISLAMIRIIK			KÜDOONIA				
				MEREMUDA (MURDES)			PIDULIK KOOSOLEK				
(MÖTTELINE) SIRGJOO						MEHENIMI					EESTI END. NÄITLEJA
NÄITUSMÜÜK						VASTU-, VASTAND-					
MUNADE VÄRVIMISE VAHEND									LAVRENT- SIUM		
									ENNÄE		
TERVIKU OSA							HELVES				
							RUUMI- MEETER				
SÕBER				RINGREIS							
				BOOR							
MUUSIKA- STIIL				KAARDI- MÄNG							

Eelmise lehe vastus: väikekoovitaja.

OST

Ostan autosid, seisukord ei ole oluline. Tel 553 1989.

PUIT

Vedu hinnas. Müüa kuiva ja märga küttepuid. Pikkus vastavalt soovile. Tel 5666 0431.

Kask ja kuiv puu alates 65.-, transport 3–9 ruumi. Tel 505 5203.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Müüa küttepuid koos veoga. Info 5687 3966, timberexpert@online.ee.

Lõhutud toores lehtpuu, metsakuiv okaspuu, hind al 50.- Laotud puude tarme 10 ja 15 rm autoga, tel 521 1377. 3 m lehtpuu, hind kokkuleppel, tel 502 4895.

TEENUS

Teostame majade, abihoonete ja aedade ehitusi, tänavakivide paigaldust, võtmed kätte lahendused. Dekkan.ehitus@gmail.com. Tel 5632 7955.

Korstnapühkimisteenus ja tõmbe-probleemide lahendamine. Korstnapitside ehitus ja remont. Tel 5342 2642.

Hekkide, ilu- ja suurte puude lõikus. 5817 1670, Reio.

Toimetus kuulutuste sisu eest ei vastuta.

Katuste renoveerimine/paigaldus. Plekk-, eterniit-, karg- ja bituumenkatused. Vihmaveesüsteemid, erinevate plekkide paigaldus- ja üld-ehitustööd nii sees kui ka väljas. Saabtehtud OÜ, 5454 0423.

Ohtlike puude raie, võsalõikus ja kruntide puhastus võsast. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373, Randy.

Rakkekaevude kaevamine, puhastamine, süvendamine, remont, rõngaste vahetamine, kaevumaja ehitus ja käsipumpade remont. Tel 557 4792.

OTSIN TÖÖD

Otsin majade, aedade värvimistööd, teen ka krohvimis- ja siseviimistlustöid, tel 5637 1399.

TÖÖPAKKUMINE

Pakume tööd tublidele ja kohusetundlikele eelneva kogemusega ehitustöölisele. Oskama peab üldehitustöid (müüri ladumine, armeerimistööd, kergseinte ehitamine, fassaaditööd, avatäidete paigaldamine jne). Oluline on eesti keele oskus ja B-kategooria juhuluba.

Kui oled huvitatud, saada oma CV resa@resa.ee või võta ühendust tel 5666 0149.

KAKURO NIPID JA TRIKID

Kakuro lahendamist tasub alustada kohast, kuhu saab numbrid kirjutada n-õ kindla peale, ilma oletamata.

Selliste kohtade otsimisel on abi järgmistest summadesteadmistest. Numbri ei pruugi olla muidugi allpool toodud järjekorras, kuid vähemalt on teada, et need on siiski kindlalt need numbrid.

Esimesena on toodud summa, teiseks seda moodustavad arvud. Summad on rühmitatud ruutude arvu järgi.

Kaks ruutu

3 = 1 + 2
4 = 1 + 3
16 = 7 + 9
17 = 8 + 9

Kolm ruutu

6 = 1 + 2 + 3
7 = 1 + 2 + 4
23 = 6 + 8 + 9
24 = 7 + 8 + 9

Neli ruutu

10 = 1 + 2 + 3 + 4
11 = 1 + 2 + 3 + 5
29 = 5 + 7 + 8 + 9
30 = 6 + 7 + 8 + 9

Viis ruutu

15 = 1 + 2 + 3 + 4 + 5
16 = 1 + 2 + 3 + 4 + 6
34 = 4 + 6 + 7 + 8 + 9
35 = 5 + 6 + 7 + 8 + 9

Summade kasutamine

Ülaltoodud summasid saab kasutada igasugu pikkusega ruutude ridade ja veergude täitmisel ning kõiksuguste summade puhul. Mõned näited:

- kahe ruuduga rea, mille summa on 3 ja kahe ruuduga veeru, mille summa on 4, ristumiskohta sobib ainukesena number 1.
- kahe ruuduga rea, mille summa on 16, ja kahe ruuduga veeru, mille summa on 17, ristumiskohta sobib ainukesena number 9.

Kolme ruuduga rida, mille summa on 6, ristub kahe ruuduga pikkuse veeruga, mille summa on 12. Ristumiskohta võime kirjutada julgelt numbrit 3, sest muud ei rahulda tingimusi. Rea ülejäänud ruudud on siis vastavalt 1 ja 2 ning veeru üle jääv ruut 9.

Nelja ruuduga rea summa on 13 ja see ristub kahe ruuduga pikkuse veeruga, mille summa on 16, ehk veeru arvud on 7 ja 9. Sellisel puhul on ristumiskohas kindlasti arv 7 ja ülejäänud rea arvud 1, 2 ja 3.

Viie ruuduga rea summa on 18 ja see ristub kahe ruuduga pikkuse veeruga, mille summa on 17. Et viimase summa moodustavad arvud 8 ja 9, võime ristumiskohta kirjutada julgelt numbrit 8. Ülejäänud neli ruutu reas on siis 1, 2, 3 ja 4.

Puuduva numbri kasutamine

Arvude 1 kuni 9 summa on 45. Arve on kakuros kokku üheksa. Seega leidub üheksa ruuduga reas või veerus iga arvu üks kord.

Seda teadmist saab kasutada puhul, kui on antud kaheksa ruutu ja nende summa. Seda summat arvust 45 lahutades saame teada, milline number on selles reas või veerus kindlasti puudu. Näiteks kui summa on 36, saame, et 45 – 36 = 9, ehk reast või veerust on puudu number 9.

Kui on antud seitse ruutu, annab 45 ja arvude summa vahe vihje, millised numbrid puudu võiks olla. Kui seitsme ruudu summa on 41, siis on puuduolevate arvude summa 4, ehk selles reas ei ole numbreid 1 ja 3.

Kui seitsme ruuduga rea summa on näiteks 37, on puuduolevate arvude summa 8, ehk puudu on üks järgnevaist paaridest: 1 + 7, 2 + 6, 3 + 5. Kui ristuvatest veergudest on ritta näiteks juba tulnud arvud 1 ja 2, ei saa nende paarilised 7 ja 6 enam puududa ning võib järeldada, et puudu on kindlalt 3 ja 5.

Lääne Elu

			7	37		9	37		
		7			17			19	17
	8				26				
42									
16						11			
						29			
			20						
			11						
	33							17	12
10									
22					13				
					8				
42									
			10			14			

OLULISED TELEFONINUMBRID

Hädaabi

112

Riigiinfo telefon

1247

Konsulaarabi

5301 9999

Perearsti nõuandetelefon

1220

Läänemaa haigla registratuur

472 5800

Lasteabi

116 111

Usaldustelefon

126

Läänemaa naiste tugikeskus

504 2300

Haapsalu linnavalitsus

472 5300

Haapsalu Linnamajandus avariitelefon

472 4050
524 0300

Haapsalu veevärk operatiivinfo näitade teatamine

473 5013
473 5016

Imatra Elektri rikketelefon

715 0188

Haapsalu loomade varjupaik

523 8957

Lõika välja ja hoia nähtaval.

VÖTAN TÖÖLE

Suvi hakkab lõppema, sügis terendab ukse ees.

Otsid uut tööjõudu?

Lisa töökuulutus bannerina, lihtkuulutusena või veebi!

Võta ühendust: **reklaam@le.ee**

HOOLI RASKUSTESSE SATTUNUD PEREDEST!

Läänemaa Abikassa ootab heade inimeste ja organisatsioonide annetusi, et toetada raskustesse sattunud peresid Läänemaal.

Annetusi saab teha MTÜ Läänemaa Abikassa kontole EE592200221046665398, Swedbank AS.

Teave veebis **www.abikassa.ee**.
E-post laanemaa.abikassa@gmail.com.

Läänemaa toidupank kogub toitu puudust kannatavate leibkondade toetuseks Haapsalus ja Läänemaal.

Et toiduabi saada, võta ühendust kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajaga.

Aitame koos!

Tel 5355 4330

Meie siiras kaastunne Aleksandr Smirnovile perega kalli **ema** kaotuse puhul.

Linnamäe lihatööstuse pere

Mälestame ja avaldame kaastunnet omastele **ARNO PAI** kaotuse puhul.

Evald perega

Iga lahkumine on raske, iga teele saatmine kurb...

Avaldame sügavat kaastunnet Aita Kaurile perega **õe** lahkumise puhul.

Anne ja Kaie perega

BÜROO AVATUD E–R 10–15 KALMISTU TN 3A, HAAPSALU
TEL 58 503 340 (kontor), 5846 1111
www.hingeviul.ee
info@hingeviul.ee

Matusekorraldus Haapsalus ja Läänemaal, matuseteenused ja -tarbed, tuhastamine, haua- ja urnimatused, lahkunu transport surnukuuri (24/7 tel 58 007 504)

Teostame hauaplatside renoveerimis- ja hooldustöid Haapsalus ning Läänemaal. Müüme hauakive ja -piirdematerjale. Hinnapakumine ja info: **hingeviul@gmail.com / 58 503 340**

Reakuulutus (iga avaldamine): rida 2,10 (ühes reas 33 tähemärki koos tühikutega), arvestus käib täisridade kaupa; tööotsimiskuulutus 3.- iga avaldamine. Püsikuulutuse soovist kirjuta le@le.ee. Teated: rida 3,20 (ühes reas 33 tähemärki koos tühikutega), arvestus käib täisridade kaupa. Raam ja paks kiri paberlehes lisavad igaüks hinnale 5 eurot. Rubriik „Kuhu minna”: rida 1,70 (ühes reas 33 tähemärki koos tühikutega), arvestus käib täisridade kaupa. E-post le@le.ee. Leinakuulutus, matuse teade, tänu ja õnnitlus – väike 27.-, suur 53.- (erasisik); väike 33.-, suur 63.- (firma).

Taevas võib näha meteoriidisadu

Eile ja üleile öösel võis öötaevas taas näha perseiidi meteoriidisadu, vähemal määral võib seda näha ka täna öösel.

Justkui Perseuse tähtkuju suunast lähtuvad meteorid ongi nime saanud selle Kreeka kangelase nimega tähtkujult. Tegelikult on perseiidid rusupilv, mille on päikesesüsteemi jätnud Swift-Tuttle'i komeet ning millest Maa orbiit iga aastal läbi läheb. Iga Maa atmosfääri sattuv rusutükk põleb ülemistes kihtides ära, mida inimesed maa peal näevadki meteoori ehk langeva tähena.

Perseiidide üks eripära on nende suur kiirus: need sisenevad atmosfääri kiirusega 59 kilomeetrit sekundis. Tippajal võib perseiidide sadu taevas koosneda tunnis sajast ja enamast meteoriidist.

Meteoriidisaju paremaks vaatlemiseks tuleks minna lagedale kohale, kus asulate valguskuma ei häiri, lasta silmadel pimedusega harjuda ja vaadata taevasse nii, et kuu jääb selja taha, ehk siis pigem idataevast.

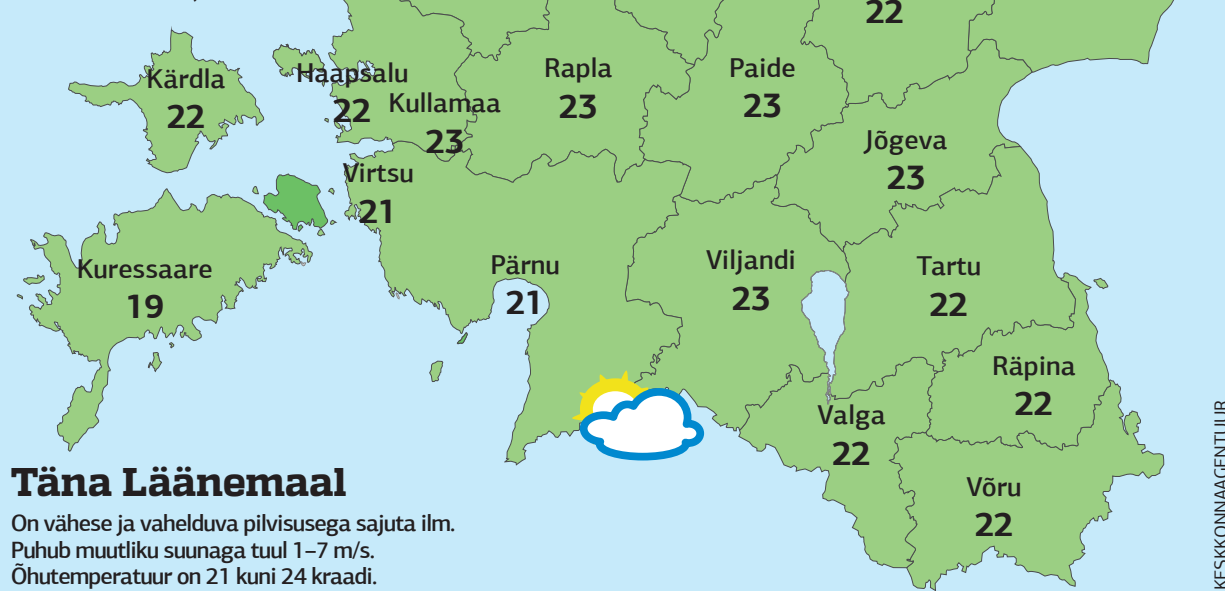
LÄÄNE ELU

ILM

VEETEMPERatuurid

(13. august kell 14)

Dirhami 19,9°
Haapsalu 19,9°
Virtsu 20°
Rohuküla 21,4°

Täna Läänemaal

On vähese ja vahelduva pilvisusega sajuta ilm. Puhub muutliku suunaga tuul 1–7 m/s. Õhutemperatuur on 21 kuni 24 kraadi.

Reede	öö päev	Laupäev	14°...19°	Pühapäev	11°...19°	Esmaspäev	13°...21°
lõunatuul 4–10 (15) m/s		loodetuul 7–12 (18) m/s		põhjatuu 6–11 (16) m/s		loodetuul 3–7 (11) m/s	

VAATA KA
WWW.LE.EE

KASTANI

AVATUD IGA PÄEV 8-22

METSA

Arbuus	kg	0,69
Varajane kartul	kg	0,79
Eesti		
Peipsi sibulagrill	3,89/kg	3,50
900g, WÖRO		Tavahind 5,50
Pühajärve toorvorstikesed	6,48/kg	2,59
400g, Maks & Moorits		Tavahind 3,90
Broileri poolkoivad marinaadis	4,17/kg	2,50
600g, Maks & Moorits		Tavahind 3,79
Juustuvorst	2,49/kg	1,49
600g, WÖRO		Tavahind 2,29
Seahakkliha	6,23/kg	2,49
400g, Rakvere		Tavahind 3,50

Kastani Ostukeskus - Kuuse 28 / Metsa pood - Metsa 28

Rõõm näha

Prilliraamid kuni

-50%

Prilliklaasid kuni

-30%

Karja 7, Haapsalu. Tel 473 4737

www.normanoptika.ee

norman optika

Jälgi Lääne Elu ka Facebookis!

Juba üle 11 000 jälgijat!

REINPAUL

OSTAME KASVAVAT ja LADUSTATUD VÕSA

Raiume võsast puhtaks kraavid, tee- ja põlluääred, lepikud, haavikud jne.

Info tel 5593 3899, kaido@reinpaul.ee
www.reinpaul.ee

Suurepärase kingiidee –

Lääne Elu

tellimusega kinkekaart!

Saadaval 1 kuu, 3 kuu, 6 kuu, 12 kuu kinkekaardid.

Andke soovist teada meili teel le@le.ee või vormistage ost toimetuses: Posti 30, Haapsalu.

HOLM krediitkaart

holmbank.ee

Finantsteenuse pakkuja on Holm Bank AS. Tutvu lepingu tingimustega ja pea nõu asjatundjaga. Krediidi kulukuse määr on 36,89% aastas järgmistel näidistingimustel: krediidilimiit 2 000 €, fikseeritud intress 30,00% aastas, tagasimaksete summa 2 605,19 €. Määr on arvestatud eeldusel, et krediidilimiit võetakse kohe pärast mahu kasutusele ja makstakse tagasi igakuise tagasimaksetena üheaastase perioodi vältel ning maksete kogusumma on 2 605,19 €.

SUNLY PEREPÄEV RISTIL

Tasuta!

17. august 2025

📍 Risti Loomemaja juures

10:00–14:00
Taluturg ja kogukonnalaat

10:00–15:00
Taastuvenergiast lihtsalt ja ausalt, Sunly telk

10:00–10:50
Pärimusmuusikaansambel Wisla

11:00
Kai Jeebergi isikunäituse avamine Risti loomemajas

10:30, 12:30 ja 14:30
Risti päikesepargi tuurid, kogunemine loomemaja ees

13:00
Teadusteater “Kolm Pörsakest” Risti Loomemajas

19:00
Kuldglobuse ja Oscari võitnud Läti animafilm “Vooluga kaasa” Risti raudteejaamas, pilett 9€ / 6€

sunly

Risti Loomemaja

KOLM PÖRSAKEST